

ปัญหาทางกฎหมายในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่
กรณีฉุกเฉินตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อพ.ศ.2558*
LEGAL PROBLEMS CONCERNING THE EMERGENCY PREVENTION
AND CONTROL OF EMERGING INFECTIOUS DISEASES ACCORDING TO
THE COMMUNICABLE DISEASE ACT, B.E.2558

ฐิติญา รุ่งฟ้า
Titiya Roongfa
สัณญพงศ์ ลิ้มประเสริฐ
Sanyapong Limpraseart
มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University, Thailand
E-mail: titiyanoe23@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ศึกษากฎหมายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่กรณีฉุกเฉินทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ ตลอดจนวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อโรคอุบัติใหม่กรณีฉุกเฉิน โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ในรูปแบบการวิจัยทางเอกสาร เนื่องจากโรคติดต่อหรือโรคระบาดเป็นปัญหาที่คุกคามมนุษย์รวมทั้งสังคมไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณ ทำให้ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก และในปัจจุบันเมื่อได้พบการเกิดโรคระบาดของโรคครั้งยิ่งใหญ่ คือ การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) พบการระบาดไปทั่วโลกอย่างต่อเนื่องรวมถึงประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมการป้องกันและแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่กรณีฉุกเฉิน คือ พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 และพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 แต่กฎหมายที่นำมาใช้รับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว นั้น กลับมาจากพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 เป็นหลักเสียมากกว่า ซึ่งเป็นกฎหมายกลางที่ใช้ในการบริหารทางปกครอง จึงทำให้เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขต้องใช้เวลาในการพิจารณาออกข้อบังคับหรือประกาศฉบับต่างๆในแต่ละครั้งเพื่อนำมาใช้ควบคุมสถานการณ์ อันทำให้ไม่สามารถป้องกัน ระวัง หรือควบคุมโรคติดต่อที่มีการระบาดอย่างรุนแรงให้ยุติบรรเทาลงโดยเร็ว ผู้เขียนจึงเสนอให้แก้ไข

* Received December 23, 2021; Revised January 17, 2022; Accepted February 28, 2022

เพิ่มเติมพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยให้เพิ่มเติมอำนาจในการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข หรือคำสั่งฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข อำนาจในการออกข้อบังคับหรือประกาศต่าง ๆ อำนาจในการตรวจสอบการกระทำจากการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน กำหนดคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเป็นการเฉพาะ ตลอดจนกำหนดคำนิยามเพื่อให้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวบังคับใช้ได้อย่างครอบคลุม

คำสำคัญ: โรคอุบัติใหม่, สถานการณ์การระบาด, ข้อบังคับ, สาธารณสุข

Abstract

The objectives of this research article were to investigate the history of the emerging infectious diseases, principles and theories, as well as regulations and laws related to the prevention and control of the emerging infectious diseases in Thailand and other countries, as well as to propose a guideline for the prevention and control of the emerging infectious diseases. This study employed the qualitative research methods. The data were mainly from a review and analysis of related documents. Communicable diseases have been a serious threat to humanity for a long time since they are a major cause of death of a number of people around the globe. At present, many countries around the world have been suffering from the outbreak of coronavirus, or commonly known as covid-19. In Thailand, in order to prevent and control the outbreak of the novel emerging diseases, the Communicable Disease Act B.E. 2558 has been issued. Nevertheless, during the outbreak of the covid-19, instead of implementing such Act, the Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situations, B.E. 2548 has been used instead. This has caused the delay in the issuance of regulations to control and alleviate the spread of the communicable diseases. Hence, this study recommends the amendment to the Act by adding the authority to declare public health emergency or public health orders, the committees involved in the declaration of the state of emergency, the authority in the issuance of restrictions and orders for the prevention of the communicable diseases, and a clear definition which would enable the Act to be enforced quickly.

Keywords: Emerging Infectious Diseases, The Outbreak, Regulations to Control, Public Health

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันดังเช่น โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) (กองวิชาการแพทย์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2564) และโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ย่อมส่งผลกระทบเป็นวงกว้างทั้งในแง่กระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม จึงจำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมาย เพื่อนำมาใช้รับมือ ป้องกัน ควบคุม แก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการแพร่ระบาดโรคติดต่ออุบัติใหม่ดังกล่าว

ปัจจุบันประเทศไทยนั้น มีกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมการป้องกันและแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่กรณีฉุกเฉิน คือ พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 และ พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 แต่ประเทศไทยกลับนำพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ซึ่งเป็นกฎหมายทางปกครองมาใช้รับมือกับสถานการณ์เสียมากกว่า (คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล, 2564) อันทำให้เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขขึ้น การออกกฎหมาย ข้อยกเว้น หรือประกาศฉบับต่าง ๆ ต้องใช้เวลานานในการพิจารณา ทำให้ไม่สามารถที่จะป้องกัน ระวัง หรือควบคุมโรคติดต่อที่มีการระบาดอย่างรุนแรงให้ยุติหรือบรรเทาลงได้โดยเร็ว และเมื่อมีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินผ่านกฎหมายพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 แล้ว หากประชาชนได้รับความเสียหายจากการใช้อำนาจพิเศษดังกล่าวย่อมตัดอำนาจศาลปกครองที่จะพิจารณาคดีเกี่ยวกับการใช้อำนาจพิเศษ บทบัญญัติดังกล่าวส่งผลให้ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจะต้องไปฟ้องคดียังศาลยุติธรรมแทนย่อมมีข้อจำกัดอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องวิธีการดำเนินพิจารณาทางคดี ทำให้ไม่ได้รับการเยียวยาได้อย่างรวดเร็ว (มูลนิธิสืบสวนวัฒนธรรม, 2563) แต่สำหรับเหตุผลที่ไม่สามารถนำพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 มาใช้บังคับหรือแก้ไขสถานการณ์เช่นนี้ได้ เนื่องมาจากบทบัญญัติในกฎหมายดังกล่าวยังไม่ครอบคลุม กล่าวคือ ยังมีช่องว่างของกฎหมายที่ไม่สามารถบังคับใช้โดยด่วนกับสถานการณ์ฉุกเฉินอันเกี่ยวเนื่องกับด้านสาธารณสุข เพื่มารองรับจัดการกับการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบันรวมถึงที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต สำหรับต่างประเทศ อาทิ ประเทศสิงคโปร์ ประเทศแคนาดา และสาธารณรัฐฝรั่งเศส ต่างก็มีกฎหมายหลักในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อเหมือนกับประเทศไทย แต่กลับสามารถนำกฎหมายหลักในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อมาใช้รับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุขได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีบทบัญญัติทางกฎหมายได้ให้อำนาจครอบคลุมในทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นอำนาจการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข อำนาจในการออกข้อบังคับ หรือประกาศฉบับต่าง ๆ อันทำให้รัฐบาลของทั้งสามประเทศนี้สามารถแก้ไขปัญหาหรือรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุขได้อย่างรวดเร็ว เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลนี้เอง ผู้วิจัยจึงเห็นว่า กฎหมายในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่กรณีฉุกเฉินตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อพ.ศ. 2558 ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ยังพบปัญหาไม่สามารถนำกฎหมายดังกล่าวมาบังคับใช้อย่างครอบคลุม จึงควรหาแนวทางในการแก้ไขกฎหมายดังกล่าว โดยศึกษากฎหมายต่างประเทศ เพื่อนำหลักเกณฑ์ของต่างประเทศที่สำคัญมาใช้ปรับปรุงหลักเกณฑ์กฎหมายของประเทศไทยให้ชัดเจนขึ้น เพื่อการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อให้สามารถดำเนินการอย่างรวดเร็ว และสามารถรองรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและภายหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ทางกฎหมายและปัญหาอุปสรรคทางกฎหมายประเทศไทยในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่กรณีฉุกเฉิน
2. เพื่อศึกษากฎหมายในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่กรณีฉุกเฉินของต่างประเทศ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายหลักของประเทศไทยในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่กรณีฉุกเฉิน ให้มีความครอบคลุมและให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ในรูปแบบการวิจัยทางเอกสาร โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูล ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศได้แก่ ตำบกฎหมาย หนังสือกฎหมาย รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์จากแหล่งข้อมูลออนไลน์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ให้ได้ข้อสรุป และแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางกฎหมาย

ผลการวิจัย

1. กฎหมายในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่ในกรณีฉุกเฉินของประเทศไทย

ปัจจุบันกฎหมายที่นำมาใช้ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่ในกรณีฉุกเฉินของประเทศไทย คือ พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 และ พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินพ.ศ. 2548 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558

เป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในการป้องกันควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ โดยปัจจุบันเมื่อได้เกิดสถานการณ์โรคติดต่ออุบัติใหม่ขึ้น คือ การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ซึ่งองค์การอนามัยโลกได้กำหนดคำนิยามและจัดประเภทโรคติดต่อ

ดังกล่าวไว้ว่าเป็นโรคอุบัติใหม่ อันมีความรุนแรงมากกว่าโรคต่างๆที่เคยเกิดขึ้นมา ซึ่งหมวดค่านิยามของพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดค่านิยามของโรคไว้เพียง 4 ประเภท กล่าวคือ โรคติดต่อ โรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง และโรคระบาดเท่านั้น ไม่ได้รวมไปถึงโรคอุบัติใหม่ และในส่วนของคณะกรรมการตามมาตรา 11 กำหนดให้มี คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติโดย ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมอนามัย อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการ กรรมการซึ่งมาจากผู้แทนแพทยสภา ผู้แทนสภาการพยาบาล ผู้แทนสภาเทคนิคการแพทย์ และผู้แทนสมาคมโรงพยาบาลเอกชน อีกทั้งตามมาตรา 34 และมาตรา 36 ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจในพื้นที่ต่าง ๆ สามารถออกข้อบังคับหรือคำสั่ง ในพื้นที่ความรับผิดชอบของตนได้ตามแต่ละพื้นที่แตกต่างกันไป

ผู้วิจัยเห็นว่า กฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้มีข้อบกพร่อง กล่าวคือ สถานการณ์โรคระบาดที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน คือ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) อันมีความรุนแรงมากกว่าโรคต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้นมา แต่ปรากฏว่าบทบัญญัติในหมวดของค่านิยามในพระราชบัญญัติดังกล่าวของประเทศไทยยังไม่มีค่านิยามของโรคอุบัติใหม่ไว้เลย เนื่องจากหมวดค่านิยามได้มีเพียง 4 ประเภทเท่านั้น พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจึงไม่สามารถบังคับใช้ครอบคลุมถึงโรคอุบัติใหม่ได้ และเมื่อพิจารณาส่วนคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติพบว่า ยังขาดหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีความเกี่ยวข้องกรณีที่มีโรคติดต่อรุนแรง ได้แก่ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา หรือกรมการท่องเที่ยว และสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ศาล อันเกี่ยวข้องทั้งสิ้นกับกระบวนการติดต่อประสานงานกันต่าง ๆ ซึ่งทำให้การติดต่อประสานงานและการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันและเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มีการแพร่ระบาดรุนแรงประสบปัญหาอุปสรรคและความไม่คล่องตัวไม่เหมาะสมกับกรณีที่เกิดโรคอุบัติใหม่อันร้ายแรงได้ ต่อมาในส่วนของ การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการให้เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในพื้นที่ความรับผิดชอบของตน ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการโรคติดต่อต่างจังหวัดและคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานครอันมีลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการประสานงานให้เป็นไปตามแนวทิศทางเดียวกันมีมาตรการที่แตกต่างกันไป อีกทั้งยังไม่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจออกข้อบังคับหรือประกาศ เพื่อรับมือกับโรคติดต่อที่มีลักษณะร้ายแรง และมีความรุนแรง ที่แพร่กระจายไปทั่วโลกอย่างรวดเร็วเป็นการเฉพาะ รวมไปถึงยังไม่มี

บทบัญญัติที่ให้อำนาจในการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขในหมวดของการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ ทำให้เมื่อเกิดสถานการณ์โรคระบาดอันตรายเกิดขึ้น ทำให้เกิดความล่าช้า แก้ไขปัญหาไม่ตรงจุดและแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ดีเท่าที่ควร

1.2 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินพ.ศ. 2548

วัตถุประสงค์ของกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินนั้น เพื่อแก้ไขสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงให้ยุติลงได้โดยเร็วที่สุด รวมทั้งใช้ในการแก้ไข ปัญหาที่เกิดจากภัยสาธารณะและฟื้นฟูประชาชนที่ได้รับ ความเสียหาย อันไม่อาจแก้ไข ปัญหา ด้วยรูปแบบปกติมีรายละเอียดกำหนดดังต่อไปนี้

มาตรา 5 กำหนดไว้ว่า การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินโดยนายกรัฐมนตรี เสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ ยกเว้นเป็นกรณีเร่งด่วนที่ไม่สามารถขออนุมัติ คณะรัฐมนตรีได้ทัน

มาตรา 9 กำหนดไว้ว่า สถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งมีความจำเป็นเพื่อแก้ไข สถานการณ์ฉุกเฉินให้ยุติลงโดยเร็ว โดยนายกรัฐมนตรีมีอำนาจออกข้อกำหนดได้

มาตรา 16 กำหนดไว้ว่า ข้อกำหนดประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำตามพระราชกำหนดนี้ไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

ปัจจุบันมีการบังคับใช้พระราชกำหนดดังกล่าวเพื่อป้องกันและแก้ไข สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) เนื่องจากเป็นโรคที่ ติดต่อกันได้ง่ายและเป็นอันตรายอย่างมาก การระบาดของโรคดังกล่าวจึงเป็นสถานการณ์อัน กระทบต่อความปลอดภัยของประชาชนซึ่งต้องใช้กฎหมายที่เข้มงวดและเร่งด่วน เพื่อควบคุมมิ ให้โรคแพร่ระบาดออกไปในวงกว้าง และการใช้พระราชบัญญัติดังกล่าวในการแก้ไขสถานการณ์ การเกิดโรคระบาดเช่นว่านี้ เพื่อที่จะทำให้นายกรัฐมนตรีประสานงานร่วมมือกันกับทุก หน่วยงานไม่ว่าจะเป็น การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระหว่างประเทศเพื่อการ จัดหาวัคซีนระงับยับยั้งโรค จัดหาแพทย์หรือทหารเข้ามาทำงานร่วมกัน เนื่องจาก นายกรัฐมนตรีสามารถใช้อำนาจสั่งการกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเข้ามาทำงานร่วมกันได้ ทำให้มี คุณภาพหรือมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยเห็นว่า การอาศัยอำนาจจากพระราชกำหนดดังกล่าวในการประกาศ สถานการณ์ฉุกเฉินได้ตัดอำนาจศาลปกครองที่จะพิจารณาคดีหากเกิดความเสียหายจากการใช้ อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน อันทำให้ประชาชนที่ได้รับบาดเจ็บหรือความเสียหายใน การใช้อำนาจดังกล่าวจะต้องนำคดีไปฟ้องที่ศาลยุติธรรมซึ่งศาลยุติธรรมมีข้อจำกัดในการนำคดี ขึ้นสู่ศาลเป็นอย่างมาก ย่อมส่งผลกระทบต่อการตรวจสอบ ตามความชอบด้วยกฎหมายได้ แต่ ที่ไม่สามารถนำพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 อันเป็นกฎหมายหลักมาใช้ได้เต็มที่

เนื่องจากยังไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดให้อำนาจไว้อย่างครอบคลุม ไม่ว่าจะเป็นอำนาจในเรื่องการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข อำนาจในการออกข้อบังคับหรือประกาศฉบับต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อจะนำมาบังคับใช้กับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่ จึงจำเป็นต้องนำพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินพ.ศ. 2548 มาบังคับใช้เป็นกฎหมายหลักแทน ดังนั้นประเทศไทยจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง ให้มีความสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อเป็นการคุ้มครองคุณภาพชีวิตและความปลอดภัยของประชาชน

2. กฎหมายในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่ในกรณีฉุกเฉินของต่างประเทศ

กฎหมายในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่ในกรณีฉุกเฉินของต่างประเทศ ผู้วิจัยจะศึกษาและเปรียบเทียบกฎหมายและกฎหมายของประเทศสิงคโปร์ ประเทศแคนาดา และสาธารณรัฐฝรั่งเศส ดังต่อไปนี้

2.1 ประเทศสิงคโปร์

กฎหมายหลักในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อของประเทศสิงคโปร์คือ Infectious Diseases Act (Chapter 137) เป็นกฎหมายให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและอธิบดีสาธารณสุข ในการจัดการกับการระบาดของโรคติดต่อที่ค่อนข้างกว้างขวางและครอบคลุมโดยมีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องสำคัญดังต่อไปนี้

มาตรา 16 กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและอธิบดีสาธารณสุข ในการตรวจสอบบุคคลใดก็ตามที่สงสัยว่าเป็นโรคติดต่อ ทำการสำรวจตรวจสอบการระบาดทันที สั่งให้มีการทำความสะอาดสถานที่ต่าง ๆ หรือยานพาหนะ กำกับให้แพทย์แจ้งต่ออธิบดีสาธารณสุขได้ทันที และ มาตรา 17A ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและอธิบดีสาธารณสุข มีอำนาจในการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข หากเห็นว่าเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วน เพื่อความมั่นคงปลอดภัยด้านสาธารณสุข ข้อบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ประเทศสิงคโปร์ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและอธิบดีสาธารณสุข ในการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขได้ทันที หากเห็นว่าเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนเพื่อความมั่นคงปลอดภัยด้านสาธารณสุข รวมทั้งอาศัยอำนาจในการกำหนดข้อบังคับในการจัดการกับโรคระบาดได้ทันทีตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 73 ของ Infectious Diseases Act (Chapter 137) ดังตัวอย่างเช่น อธิบดีสาธารณสุขของประเทศสิงคโปร์ออกข้อบังคับโรคติดต่อว่าด้วยคำสั่งกักตัวเพื่อควบคุมการระบาดของโควิด 19 (Infectious Diseases (Covid 19 Stay Orders) Regulations 2020) ในวันที่ 25 มีนาคม ค.ศ. 2020 และข้อบังคับการควบคุมโรคว่าด้วยมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด 19 ค.ศ. 2020 (Infectious Diseases (Measures To Prevent Spread Of Covid 19) Regulations 2020) ซึ่ง เป็น

มาตรการที่ออกมาเพื่อจำกัดความเคลื่อนไหวและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในช่วงการระบาดของโรค และเพื่อบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายไปในทิศทางเดียวกันทั่วประเทศ จะเห็นได้ว่าประเทศสิงคโปร์มีกฎหมายที่สามารถใช้บังคับได้อย่างชัดเจนและครอบคลุม ทำให้หากเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุข สามารถแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

2.2 ประเทศแคนาดา

กฎหมายหลักในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อของประเทศแคนาดา คือ พระราชบัญญัติการกักกันโรค ค.ศ.2005 มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องสาธารณสุขด้วยการดำเนินการที่ครอบคลุมถึงการป้องกันการเกิดและการแพร่กระจายของโรคติดต่อในประเทศแคนาดา ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ โดยมีข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องสำคัญดังต่อไปนี้

2.2.1 ทุกคนที่เดินทางมาถึงประเทศแคนาดาและเข้ามาในประเทศแคนาดา บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องแสดงตนต่อเจ้าหน้าที่คัดกรองโรค และเมื่อผู้เดินทางจะเดินทางออกประเทศต้องแสดงตัวต่อเจ้าหน้าที่คัดกรองโรค ก่อนที่จะออกเดินทาง ตอบคำถามที่เจ้าหน้าที่และจัดหาเอกสารที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ ผู้เดินทางท่านใดมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อ และต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงเหล่านั้นต่อเจ้าหน้าที่ให้ทราบ หากไม่ปฏิบัติตามจะต้องถูกลงโทษตามกฎหมาย จะเห็นได้ว่า ข้อบัญญัติดังกล่าวถือเป็นการกำหนดแนวทาง ทิศทาง และแผนปฏิบัติการในการป้องกันและควบคุม โรคติดต่อได้อย่างละเอียด ทำให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

2.2.2 อำนาจการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยกฎหมายดังกล่าวกำหนดว่า ผู้ที่มีอำนาจออกคำสั่งฉุกเฉินตามพระราชบัญญัติคือ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขโดยมีอำนาจประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุขได้ หากมีความเห็นว่า พบการระบาดของโรคติดต่อในต่างประเทศ อันจะก่อให้เกิดความเสี่ยงที่และรุนแรงต่อประชาชนในประเทศแคนาดา จะเห็นได้ว่า ข้อบัญญัติดังกล่าวถือเป็นการที่กฎหมายให้อำนาจในการออกคำสั่งฉุกเฉินเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขไว้ ด้วยทำให้เมื่อเกิดสถานการณ์โรคระบาดร้ายแรงขึ้น ทำให้เกิดความรวดเร็วในการแก้ปัญหา และสามารถออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อรับมือกับโรคระบาดได้อย่างทันถ่วงที

2.3 สาธารณรัฐฝรั่งเศส

กฎหมายหลักที่ใช้ในการป้องกันและการควบคุมโรคติดต่อกรณีฉุกเฉินในสาธารณรัฐฝรั่งเศส คือ ประมวลกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข (Code de la Sante Publique) โดยมีข้อกฎหมายที่สำคัญดังต่อไปนี้

อำนาจด้านการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุข โดยมาตรา L. 3131 - 12 กำหนดไว้ว่า สถานการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุขอาจถูกประกาศใช้ทั่วสาธารณรัฐฝรั่งเศส เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคอาจส่งผลร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชนและ

มาตรา L. 3131 - 13 กำหนดไว้ว่า การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุขต้องกระทำโดยรัฐบัญญัติออกโดยคณะรัฐมนตรีโดยพิจารณาจากรายงานของรัฐมนตรีประจำกระทรวงสาธารณสุข จะเห็นได้ว่า ข้อบัญญัติดังกล่าวถือเป็นการที่กฎหมายให้อำนาจคณะรัฐมนตรีออกการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุข เมื่อมีสถานการณ์ฉุกเฉินด้านโรคติดต่อเกิดขึ้นเมื่อพิจารณาแล้วถือว่าเป็นการแยกออกจากการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทั่วไปทางการเมือง อีกทั้งจะสามารถกำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับสถานการณ์มากกว่า สำหรับมาตรการของสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่ในกรณีฉุกเฉิน มาตรา L.3131 - 15. ได้กำหนดวิธีการรับมือกับการระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ในสถานการณ์ฉุกเฉิน ดังนี้

2.3.1 ห้ามออกนอกบ้านแต่มีข้อยกเว้น เช่น การเดินทางเพื่อไปทำงาน ทั้งนี้ทุกครั้งที่เดินทางจะต้องแสดงใบรับรองต่อเจ้าหน้าที่ มิฉะนั้นมีความผิด ในการนี้เพื่อความสะดวกของประชาชน กระทรวงมหาดไทยของฝรั่งเศส ได้จัดทำแบบฟอร์มใบรับรองของการเดินทางไว้ให้ประชาชนทุกคน สามารถดาวน์โหลดได้จากเว็บไซต์ของกระทรวงโดยสแกนผ่าน QR code ได้เลย อันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะที่ให้ความสะดวกแก่ประชาชน ทำให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน และทำให้เกิดความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบและอนุญาตในการเดินทางอีกด้วย

2.3.2 มาตรการห้ามชุมนุม เนื่องด้วยการชุมนุมของผู้คนจำนวนมาก อาจทำให้เกิดการติดเชื้อไวรัสได้ง่าย กระทรวงสาธารณสุขของฝรั่งเศสได้ออกคำสั่งสั่งห้ามมิให้รวมตัวหรือชุมนุม

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ประมวลกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข (Code de la Sante Publique) เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจในการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขไว้ รวมไปถึงอำนาจในการกำหนดมาตรการในการรับมือกับโรคติดต่อในสถานการณ์ฉุกเฉิน อันถือได้ว่าเป็นการรวบรวมเอากฎหมายการป้องกันและเฝ้าระวังโรคติดต่อรวบรวมไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกันครบทุกเรื่อง ทำให้กฎหมายดังกล่าวครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

1. การกำหนดคำนิยามในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558

พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 ที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันนั้น ยังไม่มีคำนิยามที่ครอบคลุมไปถึงโรคอุบัติใหม่ (จิตตรา ศรีสงกราน, 2563) เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้กำหนดคำนิยามของโรคที่เกี่ยวข้องไว้เพียง 4 ประเภท กล่าวคือ โรคติดต่อ โรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง และโรคระบาด เท่านั้น (มนัญญา ภูแก้ว, 2558); (ศูนย์กฎหมาย กรม

ควบคุมโรค, 2558) ซึ่งเมื่อพิจารณาตามท้องถื่นการอนามัยโลกได้กำหนดคำนิยามและจัดประเภทของโรคอุบัติใหม่ โดยกำหนดไว้ว่า เป็นโรคที่มีความรุนแรงมากกว่าโรคต่างๆที่เคยเกิดขึ้น เมื่อพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ได้กำหนดคำนิยามของโรคดังกล่าวไว้ ทำให้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ไม่สามารถที่จะบังคับใช้ครอบคลุมไปถึงโรคอุบัติใหม่อันอาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 ในหมวดของคำนิยามเพิ่มเติม เพื่อให้พระราชบัญญัติดังกล่าวสามารถบังคับใช้ได้ อย่างครอบคลุมไปถึงโรคอุบัติใหม่ได้

2. อำนาจในการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข

ประเทศไทยไม่สามารถนำพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 อันถือเป็นกฎหมายหลักในการควบคุมโรคติดต่อ มารับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากมีช่องว่างของกฎหมายที่ไม่สามารถบังคับใช้โดยด่วนในสถานการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุข (ณัฐวุฒิ คล้ายขำ, 2563) เพื่อรับมือกับโรคระบาดหรือภัยพิบัติทางด้านสาธารณสุข จึงต้องนำพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ซึ่งเป็นกฎหมายกลางในการบริหารทางปกครองนำมาใช้รับมือกับสถานการณ์โรคระบาดมากกว่า ทำให้เกิดความล่าช้า และมาตรการต่างๆที่ออกมาโดยอาศัยอำนาจของพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์โรคระบาดที่เกิดขึ้น (มูลนิธิสืบสวนวัฒนธรรม, 2563); (สมยศ จันทรมบัติ, 2560)

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า ประเทศไทยควรเพิ่มเติมอำนาจในการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข หรือคำสั่งฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขในพระราชบัญญัติอันเป็นกฎหมายหลักในเรื่องของโรคติดต่อ และกำหนดให้อำนาจนายกรัฐมนตรีเป็นศูนย์กลางเพื่อทำงานร่วมกันกับหน่วยงานรัฐที่สำคัญต่าง ๆ หรือร่วมกันดำเนินการออกมาตรการมาเพื่อบังคับใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุข

3. อำนาจในการออกมาตรการ ขอบบังคับหรือกฎ ประกาศต่าง ๆ

ประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจการออกกฎหมายในการรับมือกับโรคติดต่อที่มีลักษณะร้ายแรงและมีความรุนแรงเป็นการเฉพาะอันเพื่อจะให้เกิดแนวปฏิบัติไปในทิศทางทางเดียวกันเหมือนดังเช่นประเทศสิงคโปร์ ประเทศแคนาดา และสาธารณรัฐฝรั่งเศส (ลัญญา เนตรทัศน, 2563); (Government of Canada, 2021); (Republic France, 2021) อันจะเห็นได้จากสถานการณ์ปัจจุบันที่พบว่าข้อบังคับหรือมาตรการต่าง ๆ ที่นำมาใช้รับมือกับสถานการณ์โรคระบาดมีมาตรการที่แตกต่างกระจายกันไปในแต่ละพื้นที่จังหวัด ไม่เป็นหลักแนวปฏิบัติทิศทางเดียวกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าจึงควรให้อำนาจในการออกมาตรการ ข้อบังคับหรือกฎ ประกาศ ต่าง ๆ ไว้ในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เพื่อที่จะได้ออกมาตรการหรือแนวทางในการ ปฏิบัติไปทิศทางทางเดียวกัน

4. อำนาจในการตรวจสอบการใช้อำนาจพิเศษของรัฐ

ปัจจุบันเมื่อเกิดโรคอุบัติใหม่ในกรณีฉุกเฉิน ประเทศไทยได้นำพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 มาใช้บังคับรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 2561) โดยกฎหมายดังกล่าวได้ตัดอำนาจศาลปกครองที่จะเข้ามาพิจารณาคดีที่ฟ้องเกี่ยวกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน ส่งผลให้ประชาชนที่ได้รับความสะดวกต้องไปฟ้องคดีที่ศาลยุติธรรม ซึ่งมีข้อจำกัดในการฟ้องคดีอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของวิธีดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาล ซึ่งมีได้ให้ประชาชนทั่วไปสามารถฟ้องโดยตรงได้ว่า การกระทำทางปกครองหรือการใช้อำนาจพิเศษของรัฐเป็นการกระทำที่ไม่ชอบ แต่จะต้องรอให้ตนเองถูกฟ้องเป็นจำเลยก่อนถึงจะสามารถโต้แย้งได้ว่า การกระทำดังกล่าวไม่ถูกต้อง รวมไปถึงการนำพยานหลักฐานอันเกี่ยวกับทางปกครองมาเสนอต่อศาลก็ ย่อมเป็นการยากลำบาก เนื่องจากพยานหลักฐานมักจะอยู่ในความครอบครองดูแลของทางฝ่าย รัฐทั้งสิ้น เมื่อไม่สามารถไปฟ้องคดียังศาลปกครองได้ ย่อมส่งผลกระทบต่อการตรวจสอบ ความชอบด้วยกฎหมายที่ใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉิน

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการตรวจสอบการใช้อำนาจพิเศษของรัฐในสถานการณ์ ดังกล่าวไว้ด้วย กล่าวคือ หากรัฐมีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุขและออก มาตรการรวมไปถึงข้อบังคับต่าง ๆ จะต้องกำหนดอำนาจให้ศาล รวมไปถึงศาลปกครอง สามารถใช้อำนาจตรวจสอบบรรดาข้อกำหนด ประกาศ และการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐได้ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

กฎหมายหลักในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่ในกรณีฉุกเฉินของประเทศไทย คือพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 นั้นยังมีความบกพร่องในส่วนของบทบัญญัติใน หมวดของคำนิยามเนื่องจากยังไม่ครอบคลุมไปถึงโรคอุบัติใหม่ ทั้งในส่วนของคณะกรรมการ โรคติดต่อแห่งชาติที่เป็นหัวหน้าของหน่วยงานรัฐต่าง ๆ แล้ว พบว่ายังขาดหัวหน้าหน่วยงานรัฐ ที่มีความเกี่ยวข้องกรณีที่มีโรคติดต่อรุนแรงเช่น โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ทำให้ การติดต่อประสานงานและการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันและเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มีการแพร่ ระบาดรุนแรงประสบปัญหาอุปสรรคและความไม่คล่องตัวไม่เหมาะสมกับกรณีที่เกิดโรคอุบัติ ใหม่อันร้ายแรงได้ และในส่วนของการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ บทบัญญัติดังกล่าวเป็น การกำหนดให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการออกมาตรการต่าง ๆ ในพื้นที่ความรับผิดชอบของตน

อันมีลักษณะที่ต่างฝ่ายต่างทำ ขาดการประสานงานให้เป็นไปตามแนวทิศทางเดียวกัน อีกทั้งยังไม่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจการออกมาตรการทางกฎหมายในการรับมือกับโรคติดต่อที่มีลักษณะร้ายแรงและความรุนแรง ที่แพร่กระจายไปทั่วโลกอย่างรวดเร็วเป็นการเฉพาะ รวมไปถึงยังไม่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจในการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขในหมวดของการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ จึงทำให้ประเทศไทยต้องนำพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ทำให้เมื่อเกิดสถานการณ์โรคระบาดอันร้ายแรงเกิดขึ้น ทำให้เกิดความล่าช้า แก้ไขปัญหาไม่ตรงจุดและแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ดีเท่าที่ควร เมื่อได้วิเคราะห์ทั้งหมดแล้วทำให้ได้มาซึ่งปัญหาและนำมาสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

- 1) เสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 ในเรื่องของการกำหนดคำนิยามให้เพิ่มเติมคำนิยาม คำว่า “โรคอุบัติใหม่” หมายความว่า โรคติดเชื้อที่ปรากฏขึ้นในประชากรเป็นครั้งแรก หรือ โรคติดเชื้อที่เคยมีอยู่ดั้งเดิม แต่ได้มีการแพร่ระบาดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งในแง่ของการเพิ่มจำนวนผู้ป่วยและในแง่ของการระบาดไปยังภูมิภาคอื่น โดยรวมถึงโรคติดเชื้อที่ครั้งหนึ่งเคยถูกควบคุมการแพร่ระบาดได้ แต่กลับมาอุบัติใหม่ การแก้ไขเพิ่มเติมคำนิยามข้างต้นเนื่องจากว่าปัจจุบันพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 ไม่ได้ให้คำนิยามโรคอุบัติใหม่ไว้ การกำหนดคำนิยามของโรคอุบัติใหม่ไปด้วยนั้นเพื่อให้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 สามารถบังคับใช้ครอบคลุมไปถึงการเกิดโรคอุบัติใหม่ด้วย
- 2) เสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 ในเรื่องของอำนาจการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน
 - 2.1) เสนอแนะให้เพิ่มเติมอำนาจในการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข หรือ คำสั่งฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขในพระราชบัญญัติ โดยผู้ที่มีอำนาจในการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินนั้น คือ นายกรัฐมนตรี โดยผ่านที่มติจากการประชุมหารือร่วมกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยให้มีการตั้งคณะกรรมการโดยผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ อาทิเช่น หน่วยงานจากแพทย์พยาบาล ผู้เชี่ยวชาญด้านการระบาดวิทยา กระทรวงการต่างประเทศอันเกี่ยวข้องกับการเดินทางเข้าออกประเทศ กรมปศุสัตว์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพาณิชย์ กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานการบินพลเรือนแห่งชาติ ศาล รวมไปถึงตำรวจ เพื่อหารือร่วมกันดำเนินการออกมาตรการมาเพื่อบังคับใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุข
 - 2.2) เสนอแนะให้เพิ่มเติม การตรวจสอบการใช้อำนาจพิเศษของรัฐ กล่าวคือ หากรัฐมีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุขและออกมาตรการรวมถึงข้อบังคับต่าง ๆ กำหนดให้อำนาจศาลรวมถึงศาลปกครอง สามารถใช้อำนาจตรวจสอบบรรดาข้อกำหนด ประกาศ และการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ
 - 2.3) เสนอแนะให้เพิ่มเติม อำนาจในการออกมาตรการ ข้อบังคับหรือกฎ ประกาศต่าง ๆ อาทิเช่น ข้อบังคับโรคไวรัสโคโรนา 2019 เป็นต้น โดยกำหนดมาตรการการป้องกันไว้ไว้นั้นเลย โดยกฎหมายดังกล่าวได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 อันเป็นกฎหมายหลักในการควบคุม

และป้องกันโรคติดต่อ 3) เสนอแนะให้กำหนดมาตรการข้อบังคับเกี่ยวกับการควบคุมและป้องกันโรคติดต่ออุบัติใหม่กรณีฉุกเฉิน ดังต่อไปนี้ 3.1) เสนอแนะให้มีมาตรการการเยียวยาหรือการชดเชยค่าเสียหายจากการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ

เอกสารอ้างอิง

- กองวิชาการแพทย์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (2564). คู่มือการบริหารความเสี่ยงในโรงพยาบาลเมื่อเกิดการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่/อุบัติซ้ำทางเดินหายใจ พ.ศ.2564. เรียกใช้เมื่อ 7 สิงหาคม 2564 จาก <https://covid19.dms.go.th/>
- คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล. (2564). บันทึกทางกฎหมายของคณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล (International Commission of Jurists: ICJ) การบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อรับมือกับการระบาดใหญ่ของโรคโควิด-19 ในประเทศไทย. เรียกใช้เมื่อ 1 ธันวาคม 2564 จาก <https://www.icj.org>
- จิตตรา ศรีสงกราน. (2563). องค์การอนามัยโลก WHO. เรียกใช้เมื่อ 21 มิถุนายน 2564 จาก <https://www.safesiri.com/who/>
- ณัฐวุฒิ คล้ายขำ. (2563). รับมือโควิดในฝรั่งเศส สร้างระบบกฎหมายขึ้นใหม่สถานการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุขไม่ปนกับการทหาร. เรียกใช้เมื่อ 21 มิถุนายน 2564 จาก <https://www.ilaw.or.th/node/5619>
- มนัญญา ภูแก้ว. (2558). พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558. เรียกใช้เมื่อ 21 มิถุนายน 2563 จาก <https://www.parliament.go.th/>
- มูลนิธิพัฒนาธรรม. (2563). มาตรการพิเศษในภาวะฉุกเฉินกับหลักสิทธิมนุษยชน กรณีศึกษา โควิด 2019. เรียกใช้เมื่อ 21 มิถุนายน 2563 จาก https://voicefromthais.files.wordpress.com/2020/05/17_04_2020.pdf
- ลัฐภา เนตรทัศน. (2563). สิงคโปร์กับเส้นทางต่อสู้โควิด 19 มาตรการจำกัดการเคลื่อนไหวและข้อบังคับควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด 19. เรียกใช้เมื่อ 21 มิถุนายน 2564 จาก <https://lawforasean.krisdika.go.th/Content/View?Id=787&Type=1>
- ศูนย์กฎหมาย กรมควบคุมโรค. (2558). พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมยศ จันทรสมบัติ. (2560). ระบบกฎหมายพิเศษว่าด้วยสถานการณ์ฉุกเฉินสาธารณะในประเทศไทยกับหลักความเป็นนิติรัฐ. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 10(1), 167-194.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). คำอธิบาย พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548. เรียกใช้เมื่อ 21 มิถุนายน 2564 จาก http://www.nsc.go.th/?page_id=324

Government of Canada. (2021). Quarantine Act (S.C. 2005, c. 20). Retrieved May 27, 2021, from <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/q-1.1/page-1.html>

Republic France. (2021). Code de la santé publique. Retrieved May 27, 2021, from <https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGITEXT000006072665/>